

MASARYKOVA UNIVERZITA

ÚSTAV HUDEBNÍ VĚDY

PODZIM 2024

Symbolismus v hudbě a v umění,
symbolistní myšlení v hudební historii, způsoby hudební symbolizace
MgA. Vojtěch Dlask, Ph.D.

1

Úvod do hudebního symbolismu I

– vybrané způsoby symbolizování v hudbě napříč historií

Přečtěte si:

ALLEAU, RENÉ. Hermés a dějiny věd. Malvern, Praha 2005, ISBN 80-86702-09-X, str. 13–25, 67–74, kapitoly: Tradice a zkušenost posvátna, Význam a funkce symbolismu v dějinách přírodních věd

Další texty:

DLASK, VOJTĚCH. Možnosti a meze hudebního symbolizování, symbolismus v hudbě, dizertační práce (dále jen Dlask), *studijní materiály online* – transgrese, subverze, str. 61-87
KEE, PIET. Čísla a symbolika v passacaglii a ciacconě. JAMU, Brno 1993
LOST PARADISE: SYMBOLIST EUROPE. The Montreal Museum of Fine Arts, Montreal 1995, ISBN 2-89192-194-1

2

Úvod do hudebního symbolismu II

– období fin de siècle specifika směru symbolismu, jeho kořeny a zánik
Symbolismus v oblasti carského Ruska I, A. N. Skrjabin

Přečtěte si:

KEPRT, MAREK. Hudební řeč Skrjabinova středního období na příkladu skladatelových klavírních poém, dizertační práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra muzikologie, Olomouc 2008, *studijní materiály online*
CHODASEVIČ, VLADISLAV. Těžká lyra. Opus, Česká Skalice 2003, ISBN 80-902672-7-0, str. 152–163, kapitola Konec Renáty

Další texty:

PASTERNAK, BORIS. Glejt, Lidé a okolnosti. In: Vzdušné tratě, Odeon, Praha 1986, str. 162–246 a 360–412

3

Symbolismus v oblasti carského Ruska II, V. Rebikov, M. K. Čiurlionis

Přečtěte si:

PUTNA, MARTIN C. Rusko mimo Rusko I. Díl. Petrov, Brno 1993, ISBN 80-85247-45-3
SOLOVJOV, VLADIMIR. Legenda o Antikristu. Refugium Velehrad-Roma s. r. o., Velehrad 1996, ISBN 80-86045-01-3

Další texty:

PUTNA, MARTIN C. Obrazy z kulturních dějin ruské religiozity, Vyšehrad, Praha 2015, ISBN: 978-80-7429-534-8

DRAMATIKA RUSKÉHO SYMBOLISMU III. Masarykova univerzita Brno 2004, ISBN 80-210-3338-X
DLASK, str. 136-193

VOM KLANG DER BILDER: Die Musik in der Kunst des 20. Jahrhunderts, Munich 1985, kapitola Čiurlionis, Skrjabin und der osteuropäische Symbolismus (Eberlein, Dorothee)

4**Symbolismus v severovýchodní Evropě****Přečtěte si:**

IBSEN, HENRIK. Peer Gynt. In: Hry II, Odeon, Praha 1975, str. 215–410

WYSPIAŃSKI, STANISŁAV. Veselka. In: Varšavanka; Veselka, Odeon, Praha 1988

Další texty:

LAYTON, ROBERT. Sibelius. J. M. Dent and Sons Ltd., London 1965

5**Analýzy vybraných partitur Karola Szymanovského a Jeana Sibelia****Přečtěte si:**

DLASK, str. 193-215

Další texty:

LAYTON, ROBERT. Sibelius. J. M. Dent and Sons Ltd., London 1965

BEGEGNUNG MIT KAROL SZYMANOWSKI. Verlag Philipp Reclam jun. Leipzig, Leipzig 1982

6**Německý symbolismus, symbolismus v anglicky mluvících zemích****Přečtěte si:**

ELIOT, THOMAS STEARNS. O básnictví a básnících. Odeon, Praha 1991, ISBN 80-207-0286-5

MASTERS, EDGAR LEE. Spoonriverská antologie. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1957

Další texty:

LINDSAY, VACHEL. Kongo. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1961

LOST PARADISE: SYMBOLIST EUROPE. The Montreal Museum of Fine Arts, Montreal 1995, ISBN 2-89192-194-1, kapitola Music for the Eye (G. Metken), Richard Wagner and Symbolist Painting

---

7**analýzy raných skladeb A. Schönberga****Přečtěte si:**

KŠICOVÁ, DANUŠE. Secese, slovo a tvar. MUNI, Brno 1998, ISBN 80-210-1970-0

Další texty:

EGGEBRECHT, HANS HEINRICH. Hudba a krásno. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2001, ISBN 80-7106-479-3

GOLDWATER, ROBERT. Symbolism. Harper and Row Publishers, New York, rok vydání neuveden, ISBN 0-06-430095-1

KANDINSKY, WASSILY. Bod, linie, plocha. Triáda, Praha 2000, ISBN 80-86138-16-X

MUSIL, ROBERT. Pokušení tiché Veroniky, Portugalka. In: Pozůstalost za života, Odeon, Praha 1991, ISBN 80-207-0339-X, str. 100-144

HAUPTMANN, GERHARD. Potopený zvon. Česká grafická unie, Praha 1922, *studijní materiály online*

8

Francouzský a belgický symbolismus

Přečtěte si:

JAROCIŇSKI, STEFAN. Debussy. Opus, Bratislava 1989, ISBN 80-7093-001-2

Další texty:

GIDE, ANDRÉ. Pojednání o Narkisovi, teorie symbolu. Knihy dobrých autorů, Kamilla Neumannová, Praha 1912, *studijní materiály online*

LAJOINIE, VINCENT. Erik Satie. Editions l'Age d'Homme, Lausanne 1985

MAETERLINCK, MAURICE. Krátké hry o smrti. Na konáři, Mníšek pod Brdy 2014, ISBN 978-80-904487-3-5

VALÉRY, PAUL. Mladá Parka. In: Jan Kameník, Překlady, Triáda, Praha 1996, ISBN 80-901861-6-5, str. 69–93

9

Analýzy raných kompozic Erika Satieho

Přečtěte si:

ŠTĚPÁNEK, VLADIMÍR. Francouzská moderní hudba. Supraphon, Praha – Bratislava 1967, str. 7–37, kapitola Tvrdošíjný předchůdce – Erik Satie

Další texty:

VALÉRY, PAUL. Literární rozmanitosti. Odeon, Praha 1990, ISBN 80-207-0175-3, str. 187–196, str. 204–221, kapitoly: Dopis o Mallarméovi, Existence symbolismu

VILLIERS DE L'ISLE ADAM, August de. Axel. Dobré dílo, Stará Říše na Moravě, 1915, dostupné online: <http://kramerius4.nkp.cz/search/i.jsp?pid=uuid:87833280-a517-11e3-b74a-5ef3fc9ae867>

WEHMEYER, GRETE. Erik Satie. Gustav Bosse Verlag, Regensburg 1974

10

Symbolistní vlivy a tendence v hudební kultuře českých zemí

Přečtěte si:

KLÍMA, LADISLAV. VTEŘINY VĚČNOSTI, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1967

BŘEZINA, OTOKAR. Eseje. Votobia, Praha 1996, ISBN 80-7198-049-8

Další texty:

DEML, JAKUB. Sen jeden svítí. Odeon, Praha 1991, ISBN 80-207-039-8

HLAVÁČEK, KAREL. Básně. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1958
KLÍMA, LADISLAV. Svět jako vědomí a nic. In: Svět atd., Torst, Praha 2017, ISBN 978-80-7215-560-6, str. 12–141
PAMMROVÁ, ANNA. Zrcadlo duše. Brněnské tiskárny, Brno 1945

11

Překonávání symbolistního myšlení

Přečtěte si:

GIDE, ANDRÉ. Těsná brána. Kamila Neumannová, Knihy dobrých autorů, ca 1910, *studijní materiály online*

MURDOCHOVÁ, IRIS. Proti vybroušenosti. Světová literatura XXXVII, 1992/1, str. 108–111, *studijní materiály online*

Další texty:

GRACQ, JULIEN. Balkon v lese. Odeon, Praha 1966

KAMENÍK JAN. Prózy. Triáda, Praha 1995, ISBN 978-80-901861-1-4

ROBBE-GRILLET, ALAIN. Gummy. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1964

Doplňující literatura pro neabsolventy předmětu Hudební analýza I a II:

DYKAST, ROMAN. Hudba věku melancholie. TOGGA, Praha 2005, ISBN 80-902912-5-2, str. 221–257 *studijní materiály online*

FALTUS, LEOŠ. Hudební sémiotika pro skladatele. JAMU, Brno 1993, ISBN 80-85429-14-4 *studijní materiály online*

BLANCHOT, MAURICE. Literární prostor. Herrmann & synové, Praha 1999, ISBN neuvedeno *studijní materiály online*

NIETZSCHE, FRIEDRICH. Zrození tragedie. Nakladatelství Aloisa Srdce, Praha 1923 *studijní materiály online*

MALLARMÉ, STÉPHANE. Faunovo odpoledne a jiné básně. Svoboda, Praha 1996, ISBN 80-205-0287-4, str. 49–73, Vrh kostek...

ELIOT, THOMAS STEARNS. Pustá země. PROTIS, Praha 1996, ISBN 80-85940-09-4

RILKE, RAINER MARIA. ELEGIE Z DUINA. IN: ELEGIE, SONETY. BB ART, PRAHA 2002, ISBN 80-7257-787-5

LAKOFF, GEORGE – JOHNSON, MARK. Metafory, kterými žijeme. Host, Brno 2002, ISBN 80-7294-071-6 *studijní materiály online*